

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **M.R.,** proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,** se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí původního žalovaného Magistrátu města Brna, odboru sociální péče ze dne 25. 5. 2011, č. j. MMB/0128369/2011, zn. OSP/7240/552/27/11/No./odv., v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2012, č. j. 57 A 98/2011 - 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedené usnesení Krajského soud v Brně, jímž byl zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí původního žalovaného Magistrátu města Brna, odboru sociální péče ze dne 25. 5. 2011, č. j. MMB/0128369/2011, zn. OSP/7240/552/27/11/No/odv. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Úřadu městské části Brno -Černovice ze dne 2. 2. 2010, č. j. 585/2011/BBE o nepřiznání dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby závažné újmy na zdraví.

Krajský soud nevyhověl návrhu žalobce jak z důvodu nesplnění podmínky předpokladu pro osvobození od soudních poplatků, tak i podmínky nezbytné potřeby zástupce k ochraně jeho práv (§ 35 odst. 8 s. ř. s.).

K první podmínce soud uvedl, že žalobce byl v nedávné minulosti majitelem několika bankovních účtů a také nemovitostí v katastrálním území Tetčice. Ani na výzvu soudu pak nedoložil žádné výpisy z těchto účtů z doby, kdy existovaly, ani doklad o způsobu jejich likvidace, stejně tak nedoložil kopii písemné darovací smlouvy, kterou podle svého tvrzení převedl bezúplatně svůj spoluvlastnický podíl na těchto nemovitostech. Žalobce tak nesplnil svoji procesní povinnost doložit soudu, že nemá dostatečné prostředky na úhradu právního zastoupení v řízení, neboť pro svá tvrzení nedoložil žádné konkrétní podklady. Jeho tvrzení tak v kontextu s obsahem správního spisu vyznívají nepřesvědčivě a nevěrohodně. Soud přitom nemůže zjišťovat tyto skutečnosti z úřední povinnosti, neboť zásada vyšetřovací se zde neuplatní.

Při posuzování druhé podmínky vzal pak soud v úvahu, že projednávaná věc není složitá, neboť se jedná o jednorázovou dávku, podaná žaloba je přitom sepsána tak, že je projednatelná. K tomu krajský soud odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 27. 5. 2004 ve věci vedené pod sp. zn. 4 As 21/2004).

V kasační stížnosti stěžovatel namítal, že ačkoliv soud dle svého tvrzení nezjišťoval jeho majetkové poměry, ve skutečnosti tak učinil, navíc konal protiprávně a opíral se o zjištění, která jsou bezpředmětná a nevztahují se k rozhodné době. To stěžovatel považuje za evidentně kriminální jednání soudu a nezákonný postup, neboť ke zjišťování těchto údajů nedal souhlas. Žalobce dále tvrdí, že je od 2. 4. 2012 bez prostředků na živobytí a nemá prostředky na zaplacení právního zástupce. Je přitom osobou bez právnického vzdělání a kvalifikované zastoupení potřebuje k ochraně svých ústavních práv.

Stěžovatel současně požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 3. 12. 2012, č. j. 3 Ads 92/2012 - 20, jeho žádost o ustanovení zástupce pro řízení zamítl s tím, že stěžovatel nesplnil svou procesní povinnost doložit k výzvě Nejvyššího správního soudu, že nemá dostatečné prostředky na úhradu právního zastoupení pro řízení o kasační stížnosti, neboť nevyhověl jeho výslovné výzvě stran doložení stavu účtů, či proběhlých transakcích, a stejně tak nedoložil na základě jakého právního titulu pozbyl spoluvlastnického práva ke dříve vlastněným nemovitostem, a pokud se jednalo o prodej, jak naložil s finančními prostředky takto získanými. Soud tímto usnesením žalobce dále vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení předložil soudu plnou moc udělenou advokátovi k zastupování v řízení o předmětné kasační stížnosti, který jej bude v řízení o kasační stížnosti zastupovat. Usnesení Nejvyššího správního soudu bylo žalobci doručeno dne 6. 12. 2012, ten na výzvu nereagoval.

Za tohoto stavu věci Nejvyšší správní soud dále zvažoval, zda může o předmětné kasační stížnosti příp. rozhodovat bez zastoupení stěžovatele advokátem. Přihlédl k tomu, že podle dřívější judikatury lze v případě kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o *neustanovení zástupce pro řízení o žalobě* výjimečně rozhodovat i bez zastoupení stěžovatele.

Pro *zabránění řetězení problému neustanovení zástupce* bylo již rozsudkem ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 – 41 stanoveno, že *„v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)*". Zastoupení v řízení o takové kasační stížnosti tak souvisí s jeho faktickou potřebou, s ohledem na obsah kasační stížnosti a složitost věci.

Po zhodnocení obsahu kasační stížnosti a přihlédnutí ke složitosti předmětné věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že faktická potřeba zastoupení stěžovatele v řízení o kasační stížnosti není prokázána. Kasační stížnost má v rámci daných možností požadované náležitosti a stěžovatel v ní pro soud dostatečně srozumitelně vysvětlil, proč považuje rozhodnutí krajského soudu za nezákonné a z jakých skutkových i právních důvodů tak dovozuje. Nejvyššímu správnímu soudu nic nebrání, aby o takto formulované kasační stížnosti věcně rozhodl, přičemž nepředpokládá žádné další procesní úkony v řízení, při nichž by mohl stěžovatel v důsledku své neznalosti práva utrpět nějakou újmu. A to i přesto, že stěžovatel chtěl být zastoupen zástupcem, nicméně po zamítnutí návrhu si přes výzvu zástupce nezvolil. Proto Nejvyšší správní soud přistoupil k projednání předmětné kasační stížnosti (proti *usnesení o neustanovení zástupce*) bez zastoupení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud dále přezkoumal meritorně napadené usnesení krajského soudu v mezích námitek uplatněných v kasační stížnosti a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci dvě platí v takovém případě stát.

U žalobce není splněna žádná ze zákonem požadovaných podmínek. Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. umožňuje osvobodit účastníka na jeho žádost zčásti a ve výjimečných případech zcela od povinnosti platit soudní poplatek, pokud doloží, že nemá dostatečné prostředky. Důkazní povinnost zde tedy leží na žadateli, který se domáhá beneficia svého zastoupení na účet státu. Jestliže má soud na základě obsahu správního spisu pochybnosti o údajích, které mu zatím žadatel poskytl a považuje za nutné, aby příjmové či majetkové poměry účastníka byly prokazatelněji doloženy, a za tím účelem vyzve žadatele k doložení dalších důkazů, je dotyčný povinen výzvě soudu vyhovět. Soud přitom při zjišťování příjmových a majetkových poměrů účastníka není vázán žádným rozhodným obdobím (to žalobce zřejmě zaměnil s předpisy na úseku pomoci v hmotné nouzi), za důkaz může sloužit vše, co vede k utvoření komplexního skutkového základu pro posouzení podmínek pro osvobození od soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud proto považuje postup krajského soudu za zcela adekvátní, nevykazující žádné známky pochybení, tím spíše pak nezákonnosti či dokonce trestného činu. Naopak u žalobce je zřejmé, že nesplnil svoji procesní povinnost a požadované důkazy ke zjištění svých příjmových a majetkových poměrů nepředložil. Za této situace je

ovšem na místě závěr, že předpoklady pro osvobození od soudních poplatků u něj nejsou dány.

Stejně tak má Nejvyšší správní soud za to, že zastoupení advokátem není v projednávané věci nezbytně nutné k ochraně žalobcových práv. Předně je nutno poznamenat, že s účinností od 1. 1. 2012 došlo novelou soudního řádu správního - zákonem č. 303/2011 Sb. ke zpřísnění podmínek pro ustanovování zástupce a zúžení této možnosti na případy vskutku závažné jak z hlediska svého dopadu na účastníka, tak i z hlediska právní náročnosti věci. Dále je nutno podotknout, že žalobce by uvedenou podmínku nesplnil ani podle dřívějšího, mírnějšího znění zákona a k němu se vztahující judikatury Nejvyššího správního soudu. V daném případě jde totiž o věc právně jednoduchou, kdy podmínky nároku na požadovanou dávku upravuje zákon č. 111/2006 Sb. v pouhých třech ustanoveních, přičemž ponechává široký prostor pro výklad pojmu „osoba, které s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým majetkovým a sociálním poměrům hrozí vážná újma na zdraví“, rovněž tak dopady rozhodnutí ve věci jsou ve svém výsledku marginální. Žaloba pak zčásti směřuje k meritu věci a je projednatelná. Krajský soud tedy opětovně nepochybil, pokud uvedenou podmínku nepovažoval za splněnou.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že napadené usnesení krajského soudu netrpí vadami tvrzenými žalobcem, kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. V řízení o kasační stížnosti byl jediným účastníkem (kasační stížnost byla podána proti procesnímu usnesení krajského soudu vydanému v dosud probíhajícím řízení o žalobě s účinky jen vůči jeho osobě), o nákladech žalovaného proto soud nerozhodoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 8. ledna 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda

senátu